

Якія яны, сапраўдныя сябры? Урок беларускай літаратуры
Беларуская літаратура, 6 клас
(паводле апавядання Алены Васілевіч «Сябры»)

Л. В. Венско,
настаўнік беларускай мовы і літаратуры першай катэгорыі

Тэма ўрока: Якія яны, сапраўдныя сябры? (паводле апавядання Алены Васілевіч «Сябры»)

Мэты ўрока:

- прааналізаваць ключавыя эпізоды апавядання, звярнуць увагу вучняў на якасці характараў Лёні і Грышы, іх паводзіны і адносіны паміж сабой;
- развіваць уменні характарызаваць герояў, удасканаліваць камунікатыўныя здольнасці і моўную культуру вучняў;
- выхоўваць пачуццё адказнасці за ўласныя ўчынкі, жаданне рабіць людзям дабро, абуджаць у вучняў эмоцыі і перажыванні.

Абсталяванне: кнігі (К. Чорны «Насцечка», Я. Маўр «Палескія рабінзоны»), фатаграфіі сяброў вучняў.

Эпіграф: Шануйце, дзеці, дружбу, гэта самае дарагое і важнае, што ёсць у чалавека. І ведайце – асабліва моцная бывае тая дружба, што ўстанаўліваецца ў маленстве і ў маладыя гады.

К. Чорны

Ход ўрока:

I. Арганізацыйны момант

II. Работа па тэме ўрока

1. Індукцыя

(Настаўнік кладзе вучням на далоні гарошыны.)

Настаўнік. Паглядзіце, калі ласка, на гэту гарошыну і скажыце, на што, на ваш погляд, яна падобна.

(Вучні прапануюць свае варыянты адказаў.)

Настаўнік. А мне здаецца, што гэта гарошына падобна на нашу планету Зямля, менавіта такой яна бачыцца з космасу.

На Зямлі пражывае 6,5 мільярдаў жыхароў – і ўсім хапае месца, сонца, паветра, вады і ежы.

Але ўсё ж такі чамусьці існуе два светы:

варожасць

сяброўства

зло

дабро

хлусня

праўда

А як вы лічыце, ад каго залежыць, у якім свеце будзе жыць чалавек? А што выбіраем мы з вамі? Чаму?

2. Паведамленне тэмы, настаноўка мэты

Настаўнік. Сёння мы з вамі пагаворым пра сапраўднае сяброўства. Тэма ўрока – «Сапраўдныя сябры. Якія яны?». Як вы лічыце, якая мэта нашага ўрока? (*Вучні самі выводзяць мэту ўрока.*) Якія пачуцці абудзіла ў вас апавяданне А. Васілевіч «Сябры»?

3. Складанне кадраплана

1. Незвычайная дружба.
2. На ўроку алгебры.
3. Па дарозе дадому.
4. Сумная вестка Грышавай маці.
5. Трывога за сына.
6. Пошукі.
7. Крокі да згоды.

4. Работа ў групах

Праводзіцца работа ў групах па абагульненні індывідуальных поглядаў на праблему ўрока.

1 група

Заданні.

– Успомніце эпізоды, у змесце якіх раскрываюцца сяброўскія адносіны хлопчыкаў.

– На якую рысу характару Грышы звяртае ўвагу аўтар? Выкажыце свае адносіны да гэтай «дрэннай рысы».

! Адказ павінен быць падмацаваны адпаведнымі радкамі тэксту.

2 група

Заданні.

– Выразна прачытайце ўрывак «На ўроку алгебры».

– Як вы адносіцеся да паводзін Грышы на ўроку?

– Якія рысы характару вызначае аўтар, калі апавядае пра тое, як Грыша ўзяў Лёнеў сшытак і насмешліва разглядаў яго?

– А як бы вы павялі сябе ў падобнай сітуацыі?

3 група

Заданні.

– Праінсцэніруйце размову хлопчыкаў па дарозе дадому.

– Якія новыя рысы характару хлопчыкаў раскрыліся перад вамі?

– Як вы ацэньваеце паводзіны Лёні і Грышы?

– А як бы вы павялі сябе ў падобнай сітуацыі?

(Вучні агучваюць свае праекты, прадстаўляюць вынікі працы.)

5. Работа з прыказкай

Заданне. Паразважайце над сэнсам прыказкі «Той не можа быць другам, хто ў бядзе абыдзе кругам».

6. Параўнальная характарыстыка герояў

Грыша

Лёня

ганарысты	просты
самаўпэўнены	чалавечны
несправядлівы	справядлівы
зайздросны	шчыры
палахлівы	смелы
няўважлівы	чулы

7. Рэфлексійная хвілінка

Настаўнік. І цяпер мы «праподем» наша поле сяброўства. Я папрашу вас на лісточках напісаць тыя рысы характару, якія б вы хацелі змяніць у сабе, для таго каб мець больш сяброў.

(Вучні пішуць, настаўнік – таксама.)

Гэта былі вашы шчырыя запісы, іх ніхто не будзе чытаць.

(Настаўнік рве свой лісточак, выкідае ў урну са смеццем.)

А цяпер я папрашу і вас зрабіць тое ж самае. Выкінуўшы гэтыя лісточкі, будзем верыць, што зможам выкараніць у сабе тое, у чым прызналіся толькі сабе.

8. Разважальная хвілінка

Настаўнік. Прачытайце па ролях сцэну прыходу Грышы да хворага сябра. *(Вучні чытаюць.)*

– Ці асэнсаваў Грыша сваю віну ў адносінах да хворага сябра і сяброўства?

– Як вы думаеце, якім будзе іх сяброўства ў будучым?

– Раствлумачце сэнс назвы твора.

9. Дамашнія сачыненні

Вучням было зададзена папярэдняе дамашняе заданне: напісаць міні-сачыненні на тэму «Мой сябар... Хто ён? Які ён?». Школьнікі па жаданні зачитваюць свае работы, паказваюць фотаздымкі сяброў.

III. Падагульненне

1. Зварот да эпіграфа

– Як вы зразумелі словы Кузьмы Чорнага?

2. Выстава кніг

Настаўнік. Нельга не пагадзіцца са словамі Дэні Дзідро: «Людзі перастаюць мысліць, калі перастаюць чытаць». І я раю вам (як працяг нашай гутаркі) прачытаць творы К. Чорнага «Насцечка» і Я. Маўра «Палескія рабінзоны».

IV. Дамашняе заданне

Пераказ аднаго з эпізодаў (на выбар вучняў).

V. Рэфлексія

Настаўнік. Я лічу, вы добра папрацавалі. Цяпер ацаніце сваю работу на ўроку. *(Вучні ацэньваюць сваю працу, настаўнік, выстаўляючы адзнакі, каменціруе ўласныя меракаванні, згаджаючыся або не з ацэнкамі вучняў. Далей педагог вяртаецца да этапу індукцыі: цікавіцца ў дзяцей, дзе іх гарошыны. Школьнікі даюць розныя адказы: у кагосьці яна раскалолася, хтосьці яе згубіў, нехта захаваў. Настаўнік прыводзіць асацыяцыю: гарошына параўноўваецца з сяброўствам, якое трэба берагчы і захоўваць праз усё жыццё.)*

VI. Этычны зарад дабрыні

Настаўнік. Я ўпэўнена ў тым, што вы заўсёды будзеце добразычлівымі, уважлівымі, пастараецеся не крыўдзіць адзін аднаго. Дзякуй за ўвагу.